

**TOGO, BURKINA FASO, LIBERYA VE TÜRKiYE
CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLARININ GÖRÜŞMESİNE
DAİR NİHAİ BİLDİRİ**

LOME, 19 EKİM 2021

1. Togo Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ekselansları Sayın **Faure Essozimna GNASSINGBE**'nin daveti üzerine, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ekselansları Sayın **Recep Tayyip ERDOĞAN**, Burkina Faso Cumhurbaşkanı Ekselansları Sayın **Roch Marc Christian KABORE** ve Liberya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ekselansları Sayın **George Weah** 19 Ekim 2021 tarihinde Lome'de bir çalışma oturumu gerçekleştirdi.
2. Bu vesileyle, dört Devlet Başkanı, güvenlik, sağlık, iklim ve kalkınma ortamından kaynaklanan sınamalara ilişkin ortak menfaat meseleleri ile Türkiye ve Afrika ülkeleri arasında işbirliğine ilişkin fikir teatisinde bulundu.
3. Devlet Başkanları, pandemi kaynaklı küresel sağlık krizine atıfta bulunarak, Covid-19'la mücadele stratejisinin iki misli hızda sürdüğünü hatırlattı. Bu bağlamda, pandemiye karşı etkili bir şekilde mücadele için araç ve kaynakların yetersizliği sebebiyle, özellikle Afrika kıtasında olmak üzere, dünyanın çeşitli yerlerinde durum vahametini korurken, aşılama oranı yüksek ülkelerde kısıtlamaların kalkmaya başlamasını esefle karşıladı.
4. Bu bağlamda, dört Devlet Başkanı uluslararası topluma, Afrika ülkelerinin Covid-19'la mücadele çabalarının yoğunlaşmasına ve aynı zamanda yeni varyantların ortaya çıkması riskinden kaçınılmasına olanak sağlamak için daha fazla dayanışma, taahhüt ve destek çağrısında bulundu. Buna yönelik olarak, bilhassa aşuya erişim

konusunda olmak üzere, gelişmiş devletleri söz ve vaatlerini yerine getirmeye davet etti.

5. Güvenlik meselesini ele alan dört Devlet Başkanı, terörün şüphesiz Afrika ve dünyada barış ve istikrara yönelik en büyük tehdidi teşkil ettiğini hatırlattı.
6. Bu çerçevede, Batı Afrika'nın, özellikle radikalizmin ve şiddet içeren aşırıcılığın yükselişi, silahlı grupların kıtada yayılması, her türlü insan kaçakçılığı, sınıraşan organize suçlar, küçük ve hafif silahların yaygınlaşması ile bunların yanısıra, yerel sosyo-politik ve ekonomik gerçekler ve koşullarla beslenen çok boyutlu güvenlik sınamalarıyla karşı karşıya kalmasına ilişkin derin endişelerini dile getirdi.
7. Bu bağlamda, Devlet Başkanları, DEAŞ, FETÖ, El Kaide ve Boko Haram dahil olmak üzere terör örgütleri arasında hiçbir ayırım gözetmeden, terörizmle mücadele konusundaki kararlılıklarını teyit ettiler.
8. Ayrıca, ön saflarda yer alan Burkina Faso, Mali, Nijer, Nijerya ve Çad'daki terör saldırıları şiddetle kınayarak, sözkonusu Devletler ile halklarla dayanışma içinde olduklarını dile getirdiler.
9. Devlet Başkanları, bilhassa Gine Körfezinde, küresel korsanlıkla mücadele etmek için kararlı adımlar atılması gerektiğini dile getirdi.
10. Güvenlik müdahalesinin ötesinde bu karmaşık ve uluslar aşırı nitelikteki tehdit karşısında Devlet Başkanları, barışın korunması ve şiddetin önlenmesinin bir aracı olarak toplumların temel sosyal hizmetlere erişiminin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi çabalarına artan

yatırıma öncelik veren tutarlı ve etkili bir yanıtın verilmesi gerekliliğinin altını çizdi.

11. Türk Devlet Başkanı, Afrika'da barış ve istikrara olan kararlı bağlılığını özellikle yeniden teyit etti ve ülkesinin BM misyonları nezdindeki kıtada konuşlanmış birliklerine olan bağlılığını yineledi. Türkiye'nin Afrika'daki varlığının sadece karşılıklı yarar sağlayan ekonomik ve ticari hedeflere dayanmadığını, aynı zamanda çok sektörlü projeler temelinde teknik yardım yoluyla Afrika'nın kalkınma zaruretini de içerdiğini hatırlattı.

12. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP26) ve önümüzdeki Kasım ayında İskoçya'nın Glasgow kentinde yapılması planlanan Dünya Liderleri Zirvesi çerçevesinde, dört Devlet Başkanı, sanayileşmiş ülkelere, sera gazı emisyonlarının azaltılmasına önemli ölçüde katkıda bulunmak suretiyle taahhüt ve eylemlerini artırmaları ve gerçekleştirmelerinin yanı sıra, yenilenebilir enerjinin teşviki için de çağrıda bulundu.

13. İşbirliği ile ilgili olarak, dört Devlet Başkanı, Türkiye'nin Afrika için stratejik bir ortak olarak rolünü meşrulaştıran ve onu uluslararası sahnede önemli bir aktör haline getiren Türk ekonomisinin dikkate değer ilerlemesini ve gücünü kabul etti.

14. Başkanlar ayrıca, iki ortak tarafından belirlenen çok iddialı hedeflere henüz ulaşmamış olsa da, Afrika ile ticaret hacminin, Covid-19 pandemisinin ortaya çıkmasına bağlı engellere rağmen on yıllık işbirliğinde üç mislinden fazla arttığını kaydetti.

15. Başkanlar diğer yandan, pandeminin getirdiği kısıtlamalara rağmen, Afrika'daki büyüme beklentilerinin umut verici olduğunu vurguladılar; bunların tümü, Türkiye ile ortaklığın güçlendirilmesine ve mevcut bağlamda daha adil ve dayanıklı hale getirilmesine katkıda bulunuyor.
16. Bu bağlamda, Türk Devlet Başkanı, Afrika ülkeleriyle siyasi, ekonomik, ticari ve kültürel ilişkileri artırma ve geliştirme konusundaki kararlılığını bir kez daha teyit etti. Bu hedeflere ulaşmak için, **Ekselansları Recep Tayyip Erdoğan**, ülkesinin, barış ve istikrarı, ekonomik bağları desteklemek ve güçlendirmek, ticaret ve sanayi için fırsatlar yaratmak için çoğu ülkede varlık göstermek suretiyle Afrika'yı tercih edilen bir yatırım ortağı yapma arzusunu vurguladı.
17. Devlet Başkanları, birlikte daha adil bir dünya için, İstanbul'da, sırasıyla 21-22 Ekim 2021 ve 17-18 Aralık 2021 tarihlerinde yapılacak olan Üçüncü Türkiye-Afrika Ekonomi ve İşbirliği Forumu'nu ve Üçüncü Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesini memnuniyetle karşıladı.
18. Lome toplantısı, kardeşlik ve mükemmel bir anlayış ortamında gerçekleşti ve dört Devlet Başkanı, ilişkilerini simgeleyen dostluk ve dürüstlük ruhu içinde daha sık görüş alışverişinde bulunmak için ülkeleri arasındaki iletişim kanallarını güçlendirme hususunda uzlaştı.
19. Burkina Faso, Liberya ve Türkiye Devlet Başkanları, Ekselansları Faure Essozimna GNASSINGBE'ye, Togo Hükümetine ve halkına, kendilerine ve heyetlerine yapılan sıcak ve kardeşçe karşılama için derin takdir ve şükranlarını ifade etti.

19 Ekim 2021 tarihinde Lome'de imzalanmıştır.

Togo Cumhuriyeti Adına

Türkiye Cumhuriyeti Adına

Burkina Faso adına

Liberya Cumhuriyeti adına